

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Strategies for the promotion of agricultural insurance among smallholder farmers (a case study of Tabadakan Dehestan, Mashhad county)

M. Ghasemi*, A. Davarzani

Department of Geography and Rural Planning, Dr. Ali Shariati Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

ARTICLE INFO

Article History:

Received 06 November 2020

Revised 06 May 2021

Accepted 14 June 2021

Keywords:

Agricultural products

Insurance

Retail owner

SWOT-QSPM

Tabadakan district

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: Agricultural insurance is a risk management tool for the achievement of production goals, and a mechanism to create a safe environment for agricultural production revenues, to protect farmers against natural disasters, to ensure the sustainability of agricultural practices, and to maintain health, and accreditation mechanism in the agricultural sector. Research shows that agricultural insurance, despite decades of operation in Iran, has not been well received by farmers, especially smallholders, as a mechanism for protection of their products. As such, the level of insurance coverage for horticultural and agricultural products, far from the 50% coverage goal set for the country, is below 20%. Since agriculture is basically a risky economic activity, especially for smallholders, and the purpose of insurance is to promote a sense of security among farmers in a bid to properly and efficiently exploit the production parameters and make investment in new agricultural technologies, it is inevitable to offer strategies that can boost the demand for insurance. Accordingly, the present study aims to identify and prioritize the optimal strategies for the promotion of agricultural insurance among smallholder farmers.

METHODS: This is an applied-developmental research that adopts a descriptive-analytical method. Data analysis was performed using two strategic management tools, SWOT and QSPM. Based on field survey and document analysis, 15 merits and 23 constraints associated with the expansion of agricultural insurance coverage among smallholder farmers were identified. In addition, ideas of 160 farmers with and without insurance were sought using a questionnaire on a five-point Likert scale. Data analysis was performed using SPSS, EXCEL and Arc Gis software. Cronbach's alpha coefficient of the questionnaire was estimated at 0.765, which indicates the good reliability of the research tool.

FINDINGS: The final score of the internal and external factors evaluation matrix was computed for farmers with insurance (IFE = 2.329, EFE = 1.801), farmers without insurance (IFE = 2.301, EFE = 1.826), and all respondents in general (IFE = 2.313, EFE = 1.812). "Defensive" strategies were identified as the optimal strategy to promote agricultural insurance among smallholder farmers. Finally, using the quantitative strategic planning matrix, out of 10 strategies presented, "scientific explanation of obstacles to agricultural insurance promotion and sponsoring research on determinants of insurance acceptance by stallholder farmers" was introduced as the main strategy with a score of 4.5.

CONCLUSION: Considering that more than 60% of agricultural production units in Iran are smallholders, it is crucial to promote agricultural insurance among smallholder farmers using the proposed defensive strategies. In this regard, by overcoming internal flaws such as poor financial status and low income of smallholder farmers, inability to pay insurance premium, unfamiliarity of farmers with the operations and compensation of agricultural products by insurance companies, poor farm management skills, small-sized and scattered lands of farmers, and external threats such as climate-related risks, non-competitive nature of agricultural insurance services, and poor quality of damage assessment by agricultural insurance companies, among other things, can contribute to the promotion of agricultural insurance among smallholder farmers.

*Corresponding Author:

Email: magh30@um.ac.ir

Phone: +9851 38805284

ORCID: 0000-0002-0238-8323

DOI: [10.22056/ijir.2021.02.03](https://doi.org/10.22056/ijir.2021.02.03)

مقاله علمی

راهبردهای توسعه بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده مالک (مطالعه موردی: دهستان تبادکان شهرستان مشهد)

مریم قاسمی^۱، علیرضا داورزنی

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

چکیده:

پیشینه و اهداف: کشاورزان خرده مالک در مواجهه با حوادث زیان‌بار طبیعی بسیار آسیب‌پذیر هستند و بیمه محصولات کشاورزی ابزاری برای مدیریت ریسک و حمایت از آنان در برابر مخاطرات است که می‌تواند حیات تولید زراعی را در کشور تضمین کند. بنابراین، مطالعه حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی راهبردهای مطلوب توسعه بیمه محصولات کشاورزی انجام شده است.

روش‌شناسی: این تحقیق به لحاظ روش از نوع توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف از نوع تحقیقات کاربردی-توسعه‌ای است. نمونه آماری مورد مطالعه شامل ۱۶۰ نفر از کشاورزان بیمه‌شده و بیمه‌نشده بود. همچنین، از پرسشنامه برای گردآوری داده‌ها استفاده شد و داده‌های گردآوری شده با دو ابزار مدیریت استراتژیک SWOT و QSPM تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد استراتژی‌های «تدافعی»، استراتژی‌های بهینه برای گسترش بیمه کشاورزی در بین کشاورزان خرده مالک است. همچنین، به کمک ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی، راهبرد کانونی «تبیین علمی موانع توسعه بیمه کشاورزی و تقویت تحقیقات علمی در خصوص عوامل موثر بر پذیرش بیمه از سوی بهره‌برداران خرده مالک» با امتیاز ۴/۵ معرفی گردید.

نتیجه‌گیری: با استفاده از راهبردهای ارائه شده و عمل به پیشنهادهای اجرایی این پژوهش می‌توان در جهت کاهش نقاط ضعف و جلوگیری از تهدیدها عمل نمود و بیمه محصولات کشاورزی در میان کشاورزان خرده مالک را توسعه داد.

اطلاعات مقاله

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۶ آبان ۱۳۹۹
تاریخ داوری: ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۰
تاریخ پذیرش: ۲۴ خرداد ۱۴۰۰

کلمات کلیدی:

بیمه
خرده مالک
محصولات کشاورزی
SOWT-QSPM

^۱نویسنده مسئول:

ایمیل: magh30@um.ac.ir

تلفن: +۹۸۵۱ ۳۸۸۰۵۲۸۴

ORCID: 0000-0002-0238-8323

DOI: 10.22056/ijir.2021.02.03

توجه: مدت زمان بحث و انتقاد برای این مقاله تا ۱ جولای ۲۰۲۱ در وبسایت IJIR در «نمایش مقاله» باز می‌باشد

تولید می‌شود. چنین شرایطی بر روابط تجاری کشاورزان نیز تأثیر می‌گذارد. بدین جهت کشاورز سعی خواهد کرد ریسک موجود را به دیگری منتقل کند و به درآمد کم ولی مطمئن‌تر بسنده نماید. طی این فرایند مازاد درآمد حاصل از کشاورزی به دست دلالان و واسطه‌های این بخش می‌رسد. بدیهی است کاهش درآمد کشاورزان در میزان سرمایه‌گذاری آینده آنها تأثیر می‌گذارد که در نهایت باعث کاهش تولید می‌شود و این چرخه به صورت یک دور باطل به عدم توسعه کشاورزی و ناتوانی این بخش در ایفای نقش خود در فرایند توسعه متوازن و باثبات کشور می‌انجامد (Amini and Ramezani, 2001).

این درحالی است که اگر سازوکار بیمه کشاورزی برای عوامل اصلی بهره‌بردار در بخش کشاورزی پوشش مناسبی را فراهم کند، ضمن ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری و زمینه‌سازی برای بهبود شرایط اقتصادی خانوار، به‌طور غیرمستقیم می‌تواند سطح رفاه خانوار را نیز ارتقاء دهد (Zahedi and Hosseini Kazerooni, 2004). لذا استمرار تولید کشاورزی در کشور، مستلزم تقویت و توسعه نظام بیمه کشاورزی به عنوان پشتیبان کشاورزان خصوصاً کشاورزان خرده‌مالک برای مقابله با عوامل تهدیدکننده قهری و طبیعی است. ضمن این که گسترش بیمه محصولات کشاورزی به‌ویژه در مورد دهقانان خرده‌مالک از طریق تضمین ثبات و درآمد موجب کاهش فقر و آسیب‌پذیری این قشر می‌گردد. از این رو دولت‌ها در پی گسترش و فراگیر ساختن بیمه در بین کشاورزان هستند تا از یک سو زمینه عدالت اجتماعی و از سوی دیگر، بستر امنی برای تولیدات بیشتر و بهتر فراهم آورند.

با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد بیمه محصولات کشاورزی علی‌رغم چند دهه فعالیت در کشور، هنوز نتوانسته به‌طور جدی و گسترده در بین کشاورزان خصوصاً بهره‌برداران خرد توسعه یابد و محصولات تولیدی آنها را زیرپوشش قرار دهد. به‌طوری‌که سطح پوشش بیمه محصولات باغی و زراعی در کشور با وجود هدف تعیین‌شده یعنی رسیدن به پوشش ۵۰ درصدی، در سال ۱۳۹۷ به زیر ۲۰ درصد رسیده است. همچنین میانگین ضریب پوشش بیمه صندوق کشاورزان، روستاییان و عشایر در کشور ۲۵ درصد است.

طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ در استان خراسان رضوی بیش از ۵۱۶ هزار خانوار روستایی وجود داشته که از این تعداد بیش از ۳۳۶ هزار خانوار (معادل ۶۵/۱ درصد) بهره‌بردار بخش کشاورزی بوده که از ظرفیت بسیار بالای جمعیت مشمول بیمه کشاورزی در این استان حکایت دارد. اما، از این تعداد تنها ۱۶۶ هزار و ۸۳۸ نفر (معادل ۴۹/۶۴ درصد) زیر پوشش بیمه قرار دارند. از آنجا که کشاورزی اساساً فعالیت اقتصادی مخاطره‌آمیزی به‌ویژه برای خرده‌مالکین محسوب می‌شود، و هدف از اشاعه بیمه، افزایش احساس امنیت در بین کشاورزان جهت استفاده مناسب و کارا از عوامل تولید و سرمایه‌گذاری در فناوری نوین بخش کشاورزی است (Torkamani, 2009)، ارائه راهبردهایی جهت افزایش تقاضای بیمه در بین خرده‌مالکان ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. ولی با آن که حدود ۴ دهه از تصویب قانون بیمه محصولات کشاورزی می‌گذرد، هنوز الگوی مطلوبی برای گسترش پوشش بیمه در بین کشاورزان خرده‌مالک به صورت بهینه تدوین نشده که این

تولید کشاورزی یکی از پرمخاطره‌ترین فعالیت‌های اقتصادی است. زیرا، ممکن است در اثر بلایای طبیعی، آفات نباتی، انواع بیماری‌های گیاهی و دامی، تغییرات ناگهانی دما و گاه بارش بی‌موقع، خسارات زیادی به کشاورزان وارد شود. به همین سبب بیمه محصولات کشاورزی را می‌توان یکی از اهرم‌های توسعه کشاورزی دانست. زیرا با پس‌اندازهای اندک که با این سازوکار از انبوه کثیری از کشاورزان (حق بیمه) جمع می‌گردد، خسارات وارده به کشاورزان آسیب دیده را می‌توان جبران کرد. به‌علاوه، می‌توان امنیت تولیدکنندگان کشاورزی را افزایش، مخاطرات تولید را کاهش و شرایط مطلوبتری را برای بخش کشاورزی فراهم نمود (Basic research office, 2005).

بیمه محصولات کشاورزی در ایران نیز به‌دلیل قرارگیری در منطقه خشک جهان از اهمیت مضاعف برخوردار است. زیرا با خشکسالی‌های دوره‌ای، بخش کشاورزی با ابعاد بیشتری از مخاطرات روبرو است. به نحوی که گزارش فائو نشان می‌دهد ایران جزء ۱۰ کشور اول بلاخیز دنیا به‌ویژه در بخش کشاورزی است و از ۴۰ نوع سانحه طبیعی ثبت شده در جهان، ۳۱ نوع آن در ایران امکان وقوع دارد (Javadian and Farzaneh, 2004). در کنار این تهدیدها، کشاورزان و دامداران با بارندگی‌های ناگهانی و بی‌موقع، زلزله، سیل، سرمازدگی و یخبندان، تگرگ، آفات و بیماری‌های نباتی و دامی و سایر حوادث طبیعی یا غیرطبیعی از قبیل آتش‌سوزی‌ها، تخریب انبار، از کارافتادگی ماشین‌آلات کشاورزی و امثال آن نیز روبرو هستند که حتی اگر آسیب جزئی نیز داشته باشند، مجموعه شکننده و آسیب‌پذیری را برای تولیدکنندگان فراهم ساخته که از هم گسیختگی‌های جدی در زندگی و فعالیت کشاورزان خصوصاً کشاورزان خرده‌پا پدید می‌آورد. به‌ویژه این که بخش عمده‌ای از کشاورزان ایران خرده مالکین هستند که آسیب‌پذیری بیشتری در مواجهه با مخاطرات دارند (Azkia and Imani, 2008). لذا، در هر راهبرد توسعه کشاورزی نظام‌مند، بایستی به این گروه توجه ویژه‌ای وجود داشته باشد و در این بین، بیمه محصولات کشاورزی یکی از اصولی‌ترین و موثرترین ابزارهایی که می‌تواند موثر واقع شود. زیرا بیمه به عنوان جان‌نشین و گاهی مکمل روش‌های سنتی مانند کشت توام، تنوع تولید در مزرعه، قیمت تضمینی و ... از ابزارهای موثر مدیریت ریسک در کشاورزی است (Shahnoushi et al., 2011) که کشاورزان را از حداقل سطح اطمینان و ضمانت اقتصادی در مقابل نابودی محصولات برخوردار می‌گرداند.

کشاورزان خرده‌مالک عمدتاً توان مالی محدودی دارند و همه دارایی‌شان را در دوره بهره‌برداری در فرایند تولید به کار می‌گیرند. این گروه به دلیل عدم بیمه تولیدات کشاورزی، با ریسک بالایی مواجه هستند و کوچکترین تنش بیرونی آنها را دچار بحران می‌کند. پایین بودن میزان امنیت مالی (به دلیل عدم بیمه محصولات کشاورزی) در فرایند تصمیم‌گیری آنها تأثیر گذاشته و باعث می‌شود تصمیم‌های آنها از نظر اقتصادی بر اساس تابع‌های تولید نباشد و در نتیجه منابع برای تولید تخصیص بهینه نمی‌یابد و در سطح کلان باعث هدررفت منابع

جدول ۱: خلاصه پیشینه تجربی پژوهش

نویسنده و سال مطالعه	نتایج
Teimouri et al. (2014)	بین سطح تحصیلات، سطح زیرکشت برنج، میزان اعتماد به شرکتهای بیمه‌گذار، مشارکت در دوره‌های آموزشی ترویجی، نگرش نسبت به بیمه، درآمد کل سالانه و درآمد حاصل تولید برنج ارتباط مثبت و معنی‌دار و بین سن و سابقه تولید برنج ارتباط منفی معنی‌دار با پذیرش بیمه توسط برنج‌کاران داشته‌است.
Balali and Motaghed (2014)	با افزایش احتمال بروز خسارت احتمالی، میزان پذیرش بیمه از سوی زارعین افزایش می‌یابد. بر این اساس در زمان اتخاذ تصمیم پذیرش بیمه اگر در طول سالهای گذشته، تعداد سالهایی که در آن خسارت به محصولات کشاورزی وارد گردیده بیشتر باشد، استقبال از بیمه بیشتر خواهد شد. همچنین رابطه مستقیمی بین میزان تعهد بیمه‌گر و فرآیند پذیرش بیمه وجود دارد و پیشنهاد می‌گردد در فرآیند عقد قرارداد بیمه سهم پرداختی زارع متناسب با زیان احتمالی وارده بر محصول کشاورزی در نظر گرفته‌شود.
Mahmoodi and Pirmoradi (2014)	متغیرهای درآمد حاصل از زراعت برنج، دارابودن شغل دیگر و همکاری با کارشناسان جهاد کشاورزی و شرکت در کلاس‌های ترویجی اثر مثبت و متغیرهای مقدار خودمصرفی و سن زارع اثر منفی بر پذیرش بیمه دارند. از عمده علل عدم استقبال کشاورزان از بیمه زراعت برنج می‌توان به پوشش ناقص خسارت، عدم دسترسی به کارگزاران بیمه، عدم رواج بیمه، کوچک بودن زمین، بالابودن حق بیمه و عدم اطلاع‌رسانی کافی از شرایط اشاره نمود.
Hayat Gheybi and Karbasi (2018)	راهبردهای موفقیت‌صندوق بیمه محصولات کشاورزی به ترتیب عبارتند از: ارائه موارد بیمه‌ای جدیدتر، برگزاری کلاس‌های ترویجی، بهره‌گیری بیشتر از فناوری اطلاعات، آموزش کارکنان، استفاده از روش‌های بیمه‌ای نوین، بهبود کمی و کیفی عملیات اجرایی بیمه، بهبود قوانین اساسی سازمان، ارائه بسته‌های بیمه‌ای و تنوع‌بخشی به منابع مالی.
Rastgou and Rezvanfar (2007)	بررسی و شناخت عوامل موثر در توسعه بیمه محصولات راهبردی کشاورزی برای کارآمد ساختن و بهبود نظام ارائه خدمات بیمه محصولات کشاورزی به عنوان هدف کلان مدنظر است و برای رسیدن به این هدف پیشنهادهایی چون رواج استفاده از منابع ارتباطی سنتی، برگزاری دوره‌های مختلف آموزش و ... بیان نموده‌است.
Rostami et al. (2008)	عوامل فردی، اقتصادی و اجتماعی متعددی در پذیرش بیمه از سوی کشاورزان تاثیر داشته‌اند. سطح تحصیلات، مساحت اراضی تحت کشت گندم، تنوع تولید، درجه ریسک‌گریزی و نوع مالکیت پنج عامل مهم و تاثیرگذار بر پذیرش بیمه از سوی کشاورزان بوده‌است.
Tiarai Yaari (2002)	بین سابقه کشاورزی، میزان زمین زیرکشت، وسعت کل اراضی کشاورزی، میزان ارتباط با کارشناسان و مروجان و صفات شخصیتی با نوگرایی کشاورزان در پذیرش بیمه محصولات کشاورزی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد.
Salami and Einollahi ahmadabadi (2001)	متغیرهای سطح سواد، اندازه مزرعه، عیار چغندرقدت و تنوع تولید چهار عامل مهم و اثرگذار در تمایل کشاورزان به خرید بیمه محصولات کشاورزی است.
Zhichkin et al. (2020)	هدف مطالعه طراحی استراتژی توسعه بیمه کشاورزی با حمایت دولت است. در این راستا مجموعه‌ای از استراتژی‌ها در چارچوب هدف مشخص ارائه شد. این سیستم شامل ایجاد یک بازار پایدار برای خدمات بیمه است که توسط مکانیسم‌های اقتصادی و اداری تنظیم می‌شود. چنین تصمیماتی فرآیند تصمیم‌گیری را در سطح مدیریت صنعت به‌طور خودکار انجام می‌دهد و لازم است از تداوم سیاست‌های کشاورزی در طولانی‌مدت اطمینان حاصل شود.
Nesterchuk et al. (2018)	استراتژی توسعه سیستم بیمه کشاورزی در قالب مدل مشارکت خصوصی و دولتی پیشنهاد می‌شود. این امر نشان‌دهنده تعادل بین مشارکت‌های دولتی و خصوصی است. اجرای اقدامات پیشنهادی در چارچوب استراتژی توسعه سیستم بیمه کشاورزی باید ثبات تولید کشاورزی را به‌طور کلی و درآمد را تضمین کند به ویژه برای جمعیت روستایی.
Castillo et al. (2016)	به اهمیت داده‌های عمومی برای توسعه طرح‌های مدیریت ریسک کارآمدتر و پایدار، مانند بیمه برای زمین‌داران کوچک می‌پردازد. بدین منظور سه مطالعه: بیمه شاخص فاجعه‌بار آب‌وهوا در مکزیک، بیمه مبتنی بر ماهواره‌ای برای مرتعداران در کنیا، و یک طرح بیمه بازده منطقه فرضی در اکوادور از نظر اطلاعات و نوع شاخص مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. نتایج نشان می‌دهد که پتانسیل قوی در بیمه شاخص برای بهبود رفاه کشاورزان کوچک وجود دارد که نشان‌دهنده توجیه روشنی برای گسترش بازارهای بیمه شاخص توسط دولت است.
Sibiko et al. (2017)	کشاورزان خرده‌مالک به شوک آب‌وهوا آسیب‌پذیر هستند اما اغلب فاقد دسترسی به بیمه کشاورزی هستند، بیمه شاخص آب‌وهوا (WII) می‌تواند برخی از مشکلات را کاهش دهد ولی جذب آن کمتر از انتظار است. یک دلیل این است که قرارداد این بیمه هنوز به اندازه کافی متناسب با نیازهای خرده‌مالکان نیست. این مطالعه به کمک داده‌های تجربی از کنیا به چگونگی طراحی قراردادی که جذب بیمه را افزایش دهد، می‌پردازد.
Raju et al. (2016)	در هند، سهم کشاورزی 14 درصد تولید ناخالص داخلی و 54 درصد نیروی کار را به خود اختصاص داده و کشاورزی 8/56٪ از صادرات این کشور را تشکیل می‌دهد. با وجود کاهش مداوم سهم این بخش در تولید ناخالص داخلی، همچنان بزرگترین بخش اقتصادی است و نقش مهمی در توسعه کشور ایفا می‌کند. خطرات آب‌وهوایی از جمله بارش نابجا، و بلاای طبیعی و پتانسیل پایین

نتایج	نویسنده و سال مطالعه
سرمایه‌گذاری توام با توانایی مقابله ضعیف خانواده کشاورز موجب آسیب‌پذیری بالا و افزایش بدهی و قرارگیری او در تله فقر می‌گردد. از آنجا که 70 درصد از تولید محصولات کشاورزی در هند دچار تغییرات موسمی است، بیمه محصول ضروری است. برنامه بیمه محصولات زراعی هند با 25 میلیون کشاورز تحت پوشش بیمه، بزرگترین برنامه در جهان است. با این وجود، مسائل مربوط به تأخیر در تسویه حساب مطالبات، منجر به عدم پرداخت حق بیمه توسط 95 میلیون خانوار کشاورز با وجود یارانه قابل توجه دولت شده‌است. برای رفع این مشکلات دولت هند در حال آزمایش طرح بیمه ملی کشاورزی است که چالش‌های اجرایی و فنی آن را با راه‌حل‌های نوآورانه و ارائه به موقع برطرف نمود.	Mahul et al. (2012)
بدون حمایت از بیمه کشاورزی، که هم به عنوان "تثبیت کننده" و هم "تقویت کننده" عمل می‌کند، امکان توسعه فعالانه کشاورزی مدرن وجود ندارد. بررسی داده‌های آماری از سال 1998 تا 2009 چهار مشکل در توسعه بیمه کشاورزی و پنج علت اصلی را نشان می‌دهد. علاوه بر این، هفت پیشنهاد برای تصمیم‌گیرندگان در مورد چگونگی توسعه بیمه کشاورزی ارائه داده است.	Qingshui and Xuewei (2010)

کشاورزی» و نهایتاً بخشی به بررسی «رضایت‌مندی کشاورزان از بیمه محصولات کشاورزی و عوامل موثر بر آن» پرداخته‌اند. بنابراین، در مجموع مطالعه‌ای داخلی که موضوع بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک را مورد بررسی قرار داده باشد، مشاهده نگردید.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی تحلیلی است. گردآوری اطلاعات به کمک روش‌های اسنادی و میدانی انجام شده است. همچنین با ابزارهای مدیریت استراتژیک یعنی SWOT و QSPM در ابتدا نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید مرتبط با گسترش بیمه کشاورزی به کمک منابع موجود داخلی و خارجی (کتاب، مقالات و پایان‌نامه‌ها) شناسایی و طبقه‌بندی شد. سپس به کمک مصاحبه با مطلعین محلی این عوامل مورد حک و اصلاح قرار گرفت. در نهایت ۱۵ نقطه قوت و فرصت به‌عنوان مزیت و ۲۳ نقطه ضعف و تهدید به عنوان محدودیت و تنگنا جهت گسترش بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک مورد بررسی شناسایی شد. پردازش داده‌ها به کمک نرم‌افزارهای SPSS و EXCEL و Arc Gis انجام شد. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۷۶۵ به دست آمد که بیانگر پایایی مطلوب ابزار تحقیق است.

محدوده مورد مطالعه دهستان تبادکان واقع در شمال شرق شهرستان مشهد است که از توابع بخش مرکزی شهرستان مشهد محسوب می‌شود. طی مطالعات اکتشافی اولیه به کمک دهیاران، در ابتدا روستاهای دارای حداقل ۵۰ خانوار کشاورز شناسایی و از بین آنها به صورت تصادفی ۱۰ روستا انتخاب گردید. واحد تحلیل، کشاورزان خرده‌مالک بود که به روش گلوله‌برفی در روستاهای مورد بررسی شناسایی و به کمک آنها پرسشنامه تحقیق تکمیل گردید. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۱۶۰ بهره‌بردار خرده‌مالک تعیین و حجم کشاورزان نمونه در هر یک از روستاهای مورد بررسی به روش تسهیم به نسبت تعیین گردید (رابطه ۱ و جدول ۲).

نارسایی بیشتر مربوط به ضعف مطالعات علمی در خصوص تدوین راهبرد کانونی و سیاست‌های اجرایی است. لذا توسعه فعالیت‌های بیمه‌نیازمند سیاست‌های اجرایی ویژه‌ای است که بتواند گذار از سطح جاری و کنونی فعالیت‌های بیمه کشاورزی و جبران خسارت تولیدکنندگان کشاورزی به ویژه تولیدکنندگان خرد را در یک نظام جامع بیمه کشاورزان به نحو مطلوبی میسر سازد.

براساس آن چه مطرح شد سوال اصلی تحقیق حاضر این است که باتوجه به خطرات و ریسک‌های بالای تولید برای کشاورزان خرده‌مالک، چه راهبردهایی می‌توان برای توسعه‌ی بیمه محصولات کشاورزی ارائه داد؟

مروری بر پیشینه پژوهش

بیمه محصولات کشاورزی در چند سال اخیر از موضوعات مورد توجه محققان بوده و در ارتباط با آن مطالعات پرشماری اعم از پایان‌نامه، مقالات، کتب و تحقیقات رشته‌های مختلف کشاورزی، زمین‌شناسی، آب‌وهواشناسی، جغرافیا، علوم اجتماعی و... انجام شده است. در اساسنامه صندوق بیمه کشاورزی نیز ضرورت انجام مطالعات علمی به منظور تدوین سیاست‌ها و ارائه راهکارهای عملیاتی در زمینه بیمه محصولات کشاورزی مورد توجه جدی قرار گرفته است. لذا، در جدول ۱ به برخی از مطالعات مرتبط به موضوع پژوهش اشاره شده است.

بررسی پیشینه تحقیق به شرح جدول بالا نشان می‌دهد برخی از مطالعات به بررسی «اثرگذاری بیمه محصولات کشاورزی بر متغیرهای مختلفی» از جمله کارایی و تولید و مدیریت ریسک در کشاورزی، نابرابری درآمد بهره‌برداران، رعایت اصول فنی و بهداشتی تولید و سایر موضوعات مشابه پرداخته‌اند. گروهی دیگر به بررسی «عوامل موثر در توسعه بیمه محصولات کشاورزی»، دسته‌ای به «ارزیابی الگوهای بیمه محصولات و ارائه الگوی جدید برای بیمه محصولات کشاورزی»، تعدادی به «ارزیابی عملکرد بیمه محصولات کشاورزی در کشور با تأکید بر عملکرد صندوق بیمه محصولات

مساله تحقیق (دورنمای مطلوب)، از ابزارهای تحلیل محیطی استفاده شد. بررسی محیط داخلی به کمک ماتریس IFE و بررسی محیط خارجی به کمک ماتریس EFE انجام پذیرفت. در ادامه ابزار SWOT جهت تعیین استراتژی کانونی در زمینه موضوع مورد بررسی استفاده و اولویت‌بندی استراتژی‌های مطلوب به کمک ماتریس QSPM صورت گرفت (شکل ۲).

$$n = \frac{\frac{(1/96)^2 \times 0.7 \times 0.3}{(0.065)^2}}{1 + \frac{1}{1119} \left(\frac{(1/96)^2 \times 0.7 \times 0.3}{(0.065)^2} - 1 \right)} = 160 \quad (1)$$

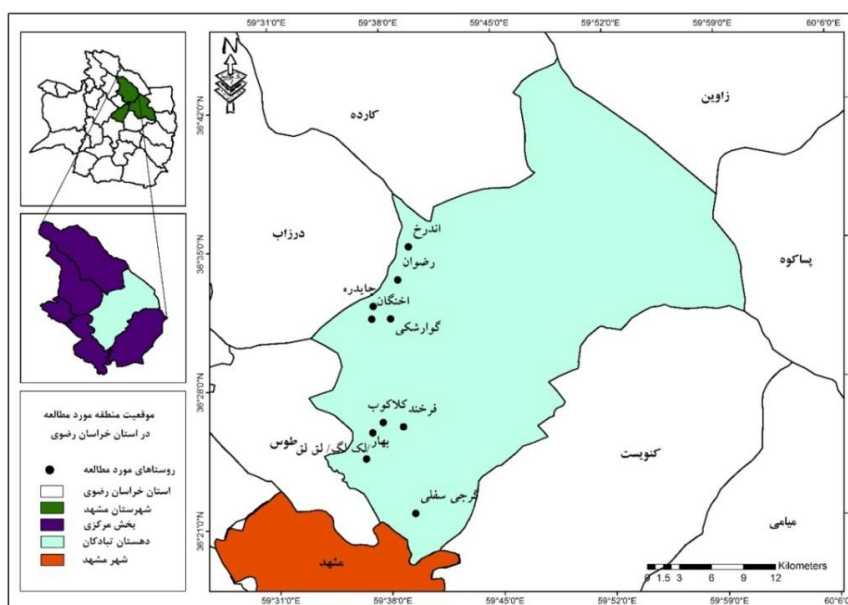
یافته‌های پژوهش

از بین ۱۶۰ پاسخگو در روستاهای مورد بررسی، ۱۵۲ نفر را مردان (معادل ۹۵٪) و ۸ نفر را زنان (معادل ۵٪) تشکیل می‌دهند. شغل اصلی ۹۷/۵ درصد از پاسخگویان کشاورزی بوده است. تحصیلات اغلب کشاورزان خرده‌مالک پائین است، به طوری که ۴۲/۵ درصد بی‌سواد و ۲۵ درصد دارای تحصیلات ابتدایی بوده‌اند. از نظر

در تحقیق حاضر به کمک مدل عمومی مدیریت استراتژیک مبتنی بر پارادایم تجویزی سعی شد استراتژی‌های مطلوب توسعه بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک (به تفکیک دو گروه کشاورزان خرده‌مالک دارا و فاقد بیمه محصولات کشاورزی) ارائه گردد. در این پارادایم نحوه شکل‌گیری استراتژی به اندازه خود استراتژی مهم است و گام‌به‌گام تعریف شده است. لذا پس از طرح چشم‌انداز در بیان

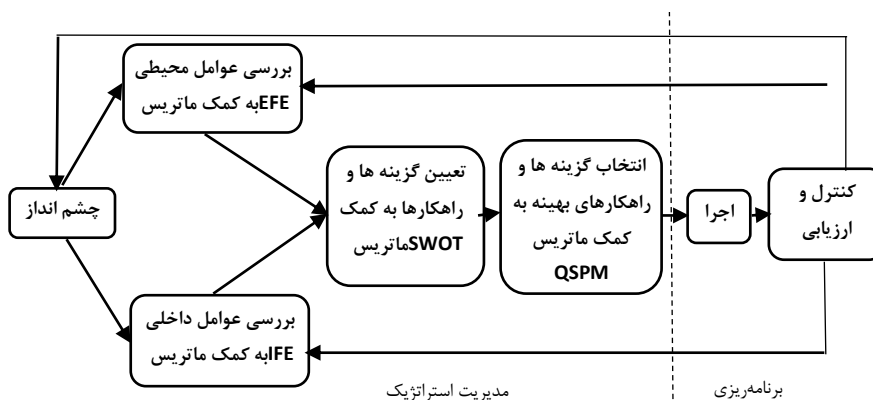
جدول ۲: حجم نمونه در روستاهای مورد بررسی، دهستان تبادکان شهرستان مشهد

ردیف	روستا	موقعیت	درصد شاغلان بخش کشاورزی	تعداد شاغلان بخش کشاورزی	حجم نمونه
1	گرچی سفلی	دشتی	2/5	104	15
2	اندرخ	کوهستانی/دره ای	67/2	125	18
3	رضوان	دشتی	69/4	163	23
4	بهار	کوهستانی/دره ای	34/3	87	12
5	چاه دره	دشتی	50/8	65	9
6	فرخد	دشتی	25/5	301	42
7	اخنگان	دشتی	66	105	15
8	گوارشکی	دشتی	80/8	59	8
9	کلاکوب	دشتی	24/1	58	8
10	لک لک/لق لق	دشتی	48/6	52	8
	مجموع	-	-	1119	160

شکل ۱. موقعیت روستاهای مورد مطالعه در شهرستان مشهد

شکل ۲. مدل عمومی مدیریت استراتژیک مبتنی بر پارادایم تجویزی
منبع: (Moradi, 2011)

مشاهده می‌شود در دهستان تبادکان ۸ قوت داخلی در برابر ۷ ضعف داخلی و ۷ فرصت خارجی در برابر ۱۶ تهدید خارجی شناسایی و میزان اهمیت عوامل خارجی و داخلی بر اساس روش تخصیص نقطه‌ای تعیین گردید. در ادامه رتبه عوامل تعیین گردید به طوری که به قوت عالی و فرصت استثنایی: رتبه ۴، به فرصت و قوت معمولی: رتبه ۳، به موانع و ضعف معمولی: رتبه ۲ و به موانع جدی و ضعف بحرانی: رتبه ۱ اختصاص داده شد. به منظور تعیین امتیاز نهایی عوامل داخلی و خارجی وزن هر عامل در رتبه مربوط به همان عامل ضرب و سپس امتیاز وزنی عوامل خارجی و داخلی جمع گردید، تا مجموع امتیاز نهایی عوامل خارجی و داخلی به دست آید.

طبق ماتریس عوامل داخلی از دیدگاه خرده‌مالکین با و بدون بیمه و نیز کلیه خرده‌مالکان مولفه S2 «افزایش احساس امنیت اقتصادی کشاورزان و کاهش نوسان‌های درآمدی کشاورزان» مهم‌ترین نقطه قوت گسترش بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک است. در میان نقاط ضعف مولفه W4 «خرد و پراکنده بودن اراضی در نظام بهره‌برداری دهقانی و کارایی نداشتن عملیات بیمه‌گری» مهم‌ترین ضعف در ماتریس داخلی است. با توجه به این که در ماتریس ارزیابی عوامل داخلی مجموع امتیاز نهایی قوت ۱/۶۷۲ بیشتر از مجموع امتیاز نهایی ضعف ۰/۶۴۱ است، بنابراین در این ماتریس قوت بر ضعف غلبه دارد و تفاوتی در ارزیابی کشاورزان با و بدون بیمه مشاهده نمی‌شود.

طبق ماتریس عوامل خارجی از دیدگاه خرده‌مالکین با و بدون بیمه و نیز کلیه خرده‌مالکان مولفه O1 «امکان استفاده از رسانه‌های همگانی جهت ایجاد آگاهی و ترویج بیمه کشاورزی» مهم‌ترین فرصت گسترش بیمه محصولات کشاورزی از دیدگاه کشاورزان خرده‌مالک در دهستان تبادکان مشهود است. در میان تهدیدها مولفه T14 «عدم رضایت کشاورزان از سرعت پرداخت غرامت» مهم‌ترین تهدید در جهت گسترش بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک محسوب می‌شود. با توجه به این که در ماتریس ارزیابی عوامل خارجی مجموع امتیاز نهایی فرصت با ۰/۷۸۴ کمتر از مجموع امتیاز نهایی تهدید با ۱/۰۲۸ است، بنابراین تهدیدها بر فرصت‌های بیرونی غلبه دارد و تفاوتی در ارزیابی کشاورزان با و بدون بیمه

سنی عمده پاسخگویان (معدل ۲۱/۳ درصد) در گروه سنی ۳۰-۴۰ سال قرار دارند. حداقل تجربه اشتغال آنها به کشاورزی یک سال و حداکثر تجربه ۶۰ سال است. اما بیشتر پاسخگویان (۳۱ درصد) بین ۳۰-۱۵ سال تجربه کشاورزی داشته‌اند. حداقل تعداد قطعات کشاورزی پاسخگویان یک قطعه و حداکثر ۱۲ قطعه است، به طور میانگین هر یک از خرده‌مالکان ۴/۵ قطعه زمین کشاورزی داشته‌اند. سطح زیرکشت ۴۲/۵ درصد از پاسخگویان بین ۱ تا ۳ هکتار است. ۸۷/۵ درصد اراضی زیرکشت آبی و ۳۸/۸ درصد زیرکشت دیم قرار دارند.

مطابق جدول ۳ در بین کشاورزان دارای بیمه، کمترین مساحت زمین بیمه‌شده ۵۰۰ متر و بیشترین مقدار ۱۰ هکتار است و ۲۵ درصد کشاورزان بین ۱ تا ۳ هکتار از مساحت زمین خود را بیمه کرده‌اند. از مجموع کشاورزان دارای بیمه کشاورزی ۴۷/۱ درصد زمین‌های زراعی و ۵۲/۹ درصد زمین‌های باغی خود را بیمه کرده‌اند. ۹/۴ درصد زمین‌های بیمه‌شده مربوط به زمین‌های دیم است و ۹۰/۶ درصد از زمین‌های بیمه‌شده مربوط به زمین‌های آبی است. بیش از نیمی از پاسخگویان (۵۱/۶ درصد) تا به حال از بیمه غرامت نگرفته‌اند و ۴۵/۲ درصد آنها یک مرتبه و ۳/۲ درصد آنها دو مرتبه غرامت دریافت کرده‌اند. در سه سال اخیر، ۶۲/۳ درصد از پاسخگویان، بین ۱ تا ۳ خطر را در مزرعه خود تجربه کرده‌اند و ۲۷/۵ درصد آنها بین ۳ تا ۶ خطر را تجربه کرده‌اند.

در این مطالعه ماتریس تحلیلی SWOT در چهار مرحله به ترتیب دنبال و اجرا می‌شود. مرحله اول ارزیابی عوامل خارجی (EFE) و داخلی (IFE)، مرحله دوم تطبیق و تعیین استراتژی‌ها، مرحله سوم تشکیل ماتریس داخلی و خارجی (IE) و اولویت‌های اجرایی، مرحله چهارم تهیه ماتریس راهبردهای کمی استراتژیک (QSPM) (مرحله تصمیم‌گیری) است.

مرحله اول: ارزیابی عوامل خارجی (EFE) و داخلی (IFE): عوامل خارجی و داخلی در بین کشاورزان خرده‌مالک به (تفکیک دو گروه کشاورزان دارا و فاقد بیمه محصولات کشاورزی) شناسایی و در ماتریس ارزیابی آن قرار گرفت. همان‌گونه که در جداول ۴ و ۵

جدول ۳: ویژگی‌های فردی و کشاورزی به تفکیک خرده‌مالکان دارای بیمه و فاقد بیمه کشاورزی

پاسخگویان	تعداد	درصد	سن	تجربه کشاورزی	کل سطح زیر کشت	سطح زیر کشت آبی	سطح زیر کشت دیم
خرده مالکان فاقد بیمه	92	57/5	51/5	28	5/12	3/21	5/02
خرده مالکان دارای بیمه	68	42/5	48	27	4/46	2/77	3/7
کل	160	100	50	27/4	4/84	3	4/57

جدول ۴: ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (IFE) از دیدگاه کشاورزان خرده مالک دارای بیمه و فاقد بیمه و کل پاسخگویان

عوامل داخلی سیستم	خرده مالکان دارای بیمه کشاورزی			خرده مالکان فاقد بیمه کشاورزی			کل پاسخگویان		
	وزن نقطه‌ای	رتبه	امتیاز نهایی	وزن نقطه‌ای	رتبه	امتیاز نهایی	وزن استاندارد	رتبه	
نیاط قوت (Strength)	S1. ارتقای سودآوری فعالیت کشاورزی بیمه‌شدگان	3/20	3	0/060	0/180	3	3/087	0/059	3
	S2. افزایش احساس امنیت اقتصادی کشاورزان و کاهش نوسان‌های درآمدی کشاورزان	3/73	4	0/070	0/280	4	3/761	0/072	4
	S3. تضمین روند تولید محصولات کشاورزی	3/70	4	0/069	0/278	4	3/467	0/066	4
	S4. کاهش ریسک سرمایه‌گذاری (ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری در مراحل مختلف کشاورزی)	3/55	4	0/067	0/267	4	3/409	0/065	4
	S5. پوشش بیمه‌ای طیف وسیعی از محصولات کشاورزی	3/21	3	0/060	0/181	3	3/087	0/059	3
	S6. بالا بردن توان محاسباتی و برنامه‌ریزی برای کشاورزان جهت جلوگیری از نوسانات درآمدی و اعمال مدیریت ریسک	3/15	3	0/059	0/177	3	3/067	0/058	3
	S7. ایجاد زمینه گسترش عدالت اجتماعی	2/82	3	0/053	0/159	3	2/783	0/053	3
	S8. ایجاد شرایط مطلوب برای جلب و جذب سرمایه‌های خصوصی در بخش کشاورزی	2/91	3	0/055	0/164	3	2/889	0/055	3
نیاط ضعف (Weakness)	W1. ضعف بنیه مالی و محدودیت درآمد کشاورزان خرده مالک و ضعف در پرداخت حق بیمه	4/09	1	0/077	0/077	1	4/478	0/085	1
	W2. سطح پائین اطلاعات و آگاهی کارشناسان بیمه در زمینه‌های مختلف فنی و علمی	3/84	1	0/072	0/072	1	3/935	0/075	1
	W3. عدم آگاهی تعدادی از بهره‌برداران با نحوه فعالیت و حمایت‌های بیمه محصولات کشاورزی	3/62	1	0/068	0/068	1	3/783	0/072	1
	W4. دیدگاه بیمه‌گذاران به بیمه محصولات کشاورزی به عنوان ابزار حمایت مالی و نه مدیریت ریسک	3/71	2	0/070	0/139	2	3/326	0/063	2

جدول ۵: ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (EFE) از دیدگاه کشاورزان خرده‌مالک دارای بیمه و فاقد بیمه و کل پاسخگویان

کل پاسخگویان		خرده مالکان فاقد بیمه کشاورزی				خرده مالکان دارای بیمه کشاورزی				گروه‌بندی کشاورزان		عوامل خارجی سیستم
امتیاز نهایی	رتبه	وزن استاندارد	وزن نقطه‌ای	امتیاز نهایی	رتبه	وزن استاندارد	وزن نقطه‌ای	امتیاز نهایی	رتبه	وزن استاندارد	وزن نقطه‌ای	
0/151	4	0/038	3/333	0/152	4	0/038	3/348	0/150	4	0/038	3/313	01. امکان استفاده از رسانه‌های همگانی جهت ایجاد آگاهی و ترویج بیمه کشاورزی
0/141	4	0/035	3/115	0/143	4	0/036	3/156	0/140	4	0/035	3/091	02. رشد ظرفیت‌های نهادی و تشکل‌های بهره‌برداران در بخش کشاورزی
0/096	3	0/032	2/833	0/099	3	0/033	2/911	0/093	3	0/031	2/727	03. روند روبه‌رشد بخش کشاورزی در ایران
0/094	3	0/031	2/789	0/097	3	0/032	2/861	0/092	3	0/031	2/697	04. توجه خاص سیاست‌گذاران به بخش کشاورزی
0/097	3	0/032	2/872	0/1	3	0/033	2/933	0/095	3	0/032	2/788	05. رشد چشمگیر عملکرد صندوق بیمه طی دهه‌های اخیر (افزایش محصولات تحت پوشش و افزایش تنوع تعرفه‌ای در حوزه کشاورزی و ...)
0/102	3	0/034	3/013	0/108	3	0/036	3/182	0/095	3	0/032	2/788	06. بهره‌گیری بیمه کشاورزی از پارانه دولت
0/103	3	0/034	3/052	0/106	3	0/035	3/111	0/101	3	0/034	2/969	07. استفاده از بخش خصوصی در فعالیتهای بیمه‌ای (کارگزاری‌ها)
0/047	1	0/047	4/154	0/047	1	0/047	4/111	0/048	1	0/048	4/212	T1. نبود سازوکار بیمه اتکایی
0/051	1	0/051	4/526	0/052	1	0/052	4/6	0/050	1	0/050	4/424	T2. بالا بودن نرخ حق بیمه محصولات کشاورزی
0/090	2	0/045	3/974	0/090	2	0/045	3/978	0/090	2	0/045	3/970	T3. پرداخت بخشی از خسارات توسط بیمه‌گران که موجب بروز نارضایتی در میان بیمه‌گذاران می‌شود.
0/084	2	0/042	3/740	0/084	2	0/042	3/727	0/085	2	0/043	3/758	T4. نبود نظرسنجی دوره‌ای توسط افراد دارای نفوذ محلی جهت ارائه‌ی راه‌حلی مناسب برای پرداخت غرامت
0/090	2	0/045	3/974	0/092	2	0/046	4/046	0/088	2	0/044	3/879	T5. زیرپوشش قراردادن کلیه ریسک‌های کشاورزی توسط بیمه‌گرها
0/046	1	0/046	4/103	0/047	1	0/047	4/111	0/046	1	0/046	4/091	T6. مراجعه و اعلام نظر دیر هنگام کارشناسان برای برآورد خسارت
0/087	2	0/044	3/859	0/086	2	0/043	3/8	0/089	2	0/045	3/939	T7. موفقیت ضعیف بخش خصوصی در صنعت بیمه محصولات کشاورزی
0/090	2	0/045	3/987	0/090	2	0/045	3/978	0/091	2	0/045	4	T8. فقدان فضای رقابتی در عرضه خدمات بیمه کشاورزی
0/048	1	0/048	4/282	0/043	1	0/043	3/8	0/046	1	0/046	4/030	T9. فقدان الگوی عملی بدون نقص برای تحقق کارکردهای صندوق بیمه به صورت بهینه
0/089	2	0/044	3/936	0/089	2	0/044	3/911	0/090	2	0/045	3/970	T10. عملکرد نامطلوب و ناموفق خدمات بیمه محصولات کشاورزی طی سال‌های گذشته
0/045	1	0/045	4/013	0/044	1	0/044	3/867	0/048	1	0/048	4/212	T11. اعمال نرخ یکسان حق بیمه برای همه گروه‌های پرخطر و کم خطر
0/053	1	0/053	4/679	0/053	1	0/053	4/644	0/054	1	0/054	4/727	T12. عدم پرداخت به موقع غرامت خسارات به کشاورزان
0/054	1	0/054	4/744	0/054	1	0/054	4/733	0/054	1	0/054	4/788	T13. بالا بودن نرخ بیمه برای کشاورزان خرد
0/054	1	0/054	4/769	0/054	1	0/054	4/733	0/055	1	0/055	4/849	T14. عدم رضایت کشاورزان از سرعت پرداخت غرامت
0/053	1	0/053	4/731	0/053	1	0/053	4/711	0/054	1	0/054	4/788	T15. عدم رضایت کشاورزان از میزان پرداخت غرامت
0/046	1	0/046	4/103	0/046	1	0/046	4/067	0/047	1	0/047	4/182	T16. کیفیت نامطلوب فرایند عملیات ارزیابی خسارت (وجود اعمال سلیقه در پرداخت غرامت)
1/81	-	1	-	1/826	-	1	8/318	1/801	-	1	8/191	مجموع ماتریس خارجی

فصل و هفتم (Opportunities)

فصل نهم (Threats)

جدول ۶: استراتژی‌های رقابتی/تهاجمی SO (قوت‌ها و فرصت‌ها)

ردیف	نوع استراتژی		ترکیب عوامل مورد نظر
	استراتژی SO	S قوت	
SO1	تبدیل تفکر مدیریت بحران به مدیریت ریسک در بخش بیمه کشاورزی	S1-S2-S3-S5-S6-S8-S4	O1
SO2	گسترش حوزه فعالیت‌های صندوق بیمه کشاورزی به سایر فعالیت‌ها و سرمایه‌گذاری در عوامل تولید و زیربنای بخش کشاورزی	S2-S3-S4-S1	O3-O4-O5
SO3	تشکیل یک نهاد متمرکز و دقیق به منظور ثبت، تجزیه و تحلیل و ارزیابی طیف وسیعی از خطرات و حوادث زیان‌باری که کشاورزان خرد را تهدید می‌کند	S2-S3-S4-S1-S6	O2
SO4	اطلاع‌رسانی و اشاعه فرهنگ بیمه در بین کشاورزان و تبیین فلسفه و اهداف بیمه محصولات کشاورزی	S1-S2-S3-S4-S5-S6-S7-S8	O1-O4
SO5	طراحی نظام‌ها، رویه‌ها و سازوکارهای اجرایی کارآمد در خصوص بیمه محصولات کشاورزی	S2-S3-S4-S1	O2-O4-O5-O6
SO6	افزایش تنوع خدمات بیمه‌ای (تنوع تعرفه‌ای)	S2-S3-S4-S5	O5
SO7	ارائه بسته‌های بیمه‌ای متنوع و ویژه برای کشاورزان خرد	S5-S8	O4-O6-O7
SO8	بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در زمینه بهبود نظام مدیریت داده و تهیه بانک اطلاعاتی از کشاورزان و طبقه‌بندی آنها بر اساس میزان مخاطره	S1-S2-S4	O5

جدول ۷: استراتژی‌های نوع ST (تهدیدها و قوت‌ها)

ردیف	نوع استراتژی		ترکیب عوامل مورد نظر
	استراتژی ST	S قوت	
ST1	متنوع نمودن خدمات و تعرفه‌های بیمه کشاورزی	S5-S7	T5-T11
ST2	ایجاد کمیته‌های تعیین خسارت در سطوح مدیریت جهاد کشاورزی استان‌ها برای نظارت و برآورد بی‌طرفانه و منصفانه خسارت	S7	T11-T12-T13-T14-T15-T16
ST3	تأکید بر لزوم جلب و جذب مشارکت بخش خصوصی در حوزه بیمه کشاورزی و نظام تعاونی بیمه محصولات کشاورزی	S8	T7-T8-T10
ST4	بهبود خدمات بیمه کشاورزی در زمینه رسیدگی و پرداخت به‌موقع غرامت‌ها	S1-S2-S3-S4	T12-T14-T15-T16
ST5	تهیه و تدوین دستورالعمل‌ها و روش‌های جدید ارزیابی خسارت با استفاده از فناوری‌های روز با همکاری سایر ادارات و سازمان‌های ذی‌ربط	S2-S3-S4	T6-T14-T15-T16
ST6	پیش‌بینی سازوکار تشویقی مناسب برای کشاورزان مانند تخفیف در حق بیمه برای بیمه چند محصولی، پاداش عدم خسارت	S7	T2-T4-T13
ST7	تبدیل بیمه تولید (عملکرد) به بیمه درآمدی (که میزان درآمد کشاورزان و تولیدکنندگان را از فعالیتی معین یا مجموعه‌ای از فعالیت‌ها تضمین می‌کند)	S2-S3-S4	T9
ST8	بهبود قوانین صندوق بیمه محصولات کشاورزی (اصلاح فرایند ارزیابی و پرداخت غرامت به کشاورزان خصوصا کشاورزان خرد)	S1-S2-S3-S4	T12-T14-T15-T16

بر اساس تجزیه و تحلیل‌های صورت‌گرفته، راهبرد «تبیین علمی موانع توسعه بیمه کشاورزی و تسهیل پذیرش بیمه از سوی بهره‌برداران خرده‌مالک» با بالاترین امتیاز یعنی ۴/۵۰۴ در اولویت اول است. راهبرد «استفاده از ظرفیت‌هایی مانند تعاونی‌ها، شورای روستا و دهیار روستا به عنوان حلقه ارتباط با کشاورزان خرده‌مالک در رشد صنعت بیمه محصولات کشاورزی» با امتیاز ۱/۷۰۵ در رتبه دوم، راهبرد «تسریع در عملیات بیمه‌گری و ارزیابی خسارت» با امتیاز ۱/۶۲۲ در رتبه سوم و راهبردهای «تأکید بر کاهش تدریجی پرداخت یارانه همگانی و کمک دولت به حق بیمه کشاورزان

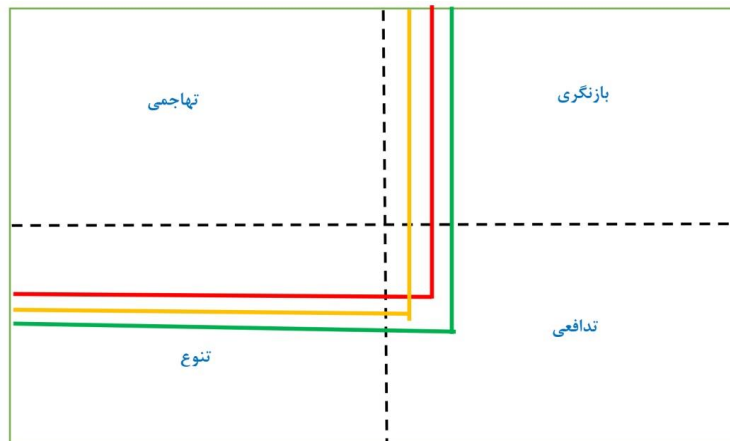
امتیازهای جذابیت تعیین و به صورت مقادیر عددی که نشان‌دهنده جذابیت نسبی هر استراتژی است، تعریف می‌شوند. امتیاز جذابیت با در نظر گرفتن هم‌زمان عوامل بحرانی و موفقیت و طرح این سؤال حاصل می‌شود که «آیا این عامل در انتخاب استراتژی مذکور اثر می‌گذارد؟» اگر پاسخ داده شده مثبت باشد، در یک کلاس‌بندی بین عدم جذابیت تا بسیار جذاب از امتیاز ۱ تا ۴ قرار می‌گیرد. در نهایت جمع امتیاز جذابیت با ضرب امتیاز هر عامل در امتیاز جذابیت در هر ردیف محاسبه می‌شود که امتیاز بالاتر به معنای جذابیت بیشتر آن استراتژی است (Fall Soleyman and Sadeghi, 2014).

جدول ۸: استراتژی‌های بازنگری WO (فرصت‌ها و ضعف‌ها)

ردیف	نوع استراتژی		ترکیب عوامل مورد نظر
	استراتژی WO		
WO1	W3-W4	O1	ترویج بیمه محصولات کشاورزی در بین بهره‌برداران خرده‌مالک
WO2	W2-W4-W5	O2-O4-O5	اصلاح سیاست‌ها و رویه‌های نادرست گذشته بیمه محصولات کشاورزی
WO3	W1	O6	تفکیک فعالیت‌های بیمه‌ای به دو بخش یارانه‌ای و اختیاری با تأکید بر استفاده از بیمه یارانه‌ای در محصولات، تولیدات و فعالیت‌های کم درآمد و با ریسک زیاد جهت حفظ و ماندگاری بهره‌برداران خرده‌مالک
WO4	W3-W4-W5	O1	برگزاری دوره‌های آموزشی و ترویجی در زمینه مدیریت عوامل تولید جهت کاهش آسیب (کمک‌های فنی و خدمات ترویجی)
WO5	W1-W3-W5-W6	O3-O4-O5	نظارت مستمر کارشناسان بیمه بر نحوه تولید و تشویق کشاورزان به استفاده از شیوه‌های صحیح مدیریتی و رعایت موازین و مقررات فنی و بهداشتی

جدول ۹: استراتژی‌های تدافعی WT (تهدیدها و ضعف‌ها)

دیف	نوع استراتژی		ترکیب عوامل مورد نظر
	استراتژی WT		
WT1	W1-W2-W3-W4-W5-W6-W7	T1-T2-T3-T4-T5-T6-T7-T8-T9-T10-T11-T12-T13-T14-T15-T16	تبیین علمی موانع توسعه بیمه کشاورزی و تسهیل پذیرش بیمه از سوی بهره‌برداران خرده مالک
WT2	W1-W2	T7-T13-T15-T16-T14-T12	تسریع در عملیات بیمه‌گری و ارزیابی خسارت
WT3	W1	T1-T10	بهره‌گیری از سازوکار مناسب بیمه اتکالی
WT4	W2-W3-W6	T4-T5-T10-T9	استفاده از ظرفیت‌هایی مانند تعاونی‌ها، شورای روستا و دهیار روستا به عنوان حلقه ارتباط با کشاورزان خرده‌مالک در رشد صنعت بیمه محصولات کشاورزی
WT5	W2-W5	T7-T10	تعریف سازوکاری جهت اعمال نظارت قوی بر عملکرد صندوق‌های بیمه کشاورزی
WT6	W1-W4	T4	آگاهی از نیازهای بیمه‌گذاران خصوصاً کشاورزان خرد و شناخت نگرش آنان نسبت به فعالیت‌های بیمه کشاورزی
WT7	W1-W6-W7	T2-T3-T11-T13	تاکید بر کاهش تدریجی پرداخت یارانه همگانی و کمک دولت به حق بیمه کشاورزان کوچک و خرد
WT8	W7	T9	جایگزینی بیمه تولید منطقه محور به جای بیمه تولید فرد محور
WT9	W2	T7-T11-T14-T15-T17	استفاده از ناظران خبره به منظور بالابردن دقت در ارزیابی خسارت‌ها و نیز ارتقای سطح اطلاعات فنی کارشناسان ارزیاب.
WT10	W1-W2	T4-T14-T15-T16	نظرسنجی‌های دوره‌ای توسط مروجان جهت ارائه فرمولی مناسب برای پرداخت غرامت که مورد قبول همه کشاورزان و مورد موافقت نظام بیمه محصولات باشد.

شکل ۳. ماتریس استراتژی‌ها و اولویت‌های اجرایی

جدول ۱۰: ماتریس ارزیابی راهبردهای تدافعی بر اساس روش کمی استراتژیک (QSPM)

عوامل کلیدی	ضریب	راهبرد 1		راهبرد 2		راهبرد 3		راهبرد 4		راهبرد 5		راهبرد 6		راهبرد 7		راهبرد 8		راهبرد 9		راهبرد 10	
		نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع	نمبره	جمع
w1	0/08	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32	4	0/32
w2	0/74	3	0/221	3	0/221	3	0/221	3	0/221	4	0/295	4	0/295	4	0/295	4	0/295	4	0/295	4	0/295
w3	0/70	2	0/141	2	0/141	3	0/211	3	0/211	3	0/396	3	0/396	3	0/396	3	0/396	3	0/396	3	0/396
w4	0/132	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528	4	0/528
w5	0/129	2	0/258	2	0/258	2	0/258	2	0/258	3	0/386	3	0/386	3	0/386	3	0/386	3	0/386	3	0/386
w6	0/71	3	0/214	3	0/214	4	0/285	4	0/285	3	0/214	3	0/214	3	0/214	3	0/214	3	0/214	3	0/214
w7	0/83	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333	4	0/333
t1	0/47	2	0/094	2	0/094	3	0/141	3	0/141	3	0/141	3	0/141	3	0/141	3	0/141	3	0/141	3	0/141
t2	0/51	3	0/153	3	0/153	3	0/153	3	0/153	4	0/204	4	0/204	4	0/204	4	0/204	4	0/204	4	0/204
t3	0/90	2	0/179	2	0/179	2	0/179	2	0/179	3	0/269	3	0/269	3	0/269	3	0/269	3	0/269	3	0/269
t4	0/84	1	0/084	1	0/084	2	0/169	2	0/169	3	0/253	3	0/253	3	0/253	3	0/253	3	0/253	3	0/253
t5	0/90	3	0/269	3	0/269	4	0/359	4	0/359	4	0/359	4	0/359	4	0/359	4	0/359	4	0/359	4	0/359
t6	0/46	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185	4	0/185
t7	0/87	2	0/174	2	0/174	4	0/349	4	0/349	3	0/261	3	0/261	3	0/261	3	0/261	3	0/261	3	0/261
t8	0/90	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27	3	0/27
t9	0/48	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193	4	0/193
t10	0/89	2	0/178	2	0/178	4	0/355	4	0/355	4	0/355	4	0/355	4	0/355	4	0/355	4	0/355	4	0/355
t11	0/45	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136	3	0/136
t12	0/53	1	0/053	1	0/053	4	0/211	4	0/211	4	0/211	4	0/211	4	0/211	4	0/211	4	0/211	4	0/211
t13	0/54	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161	3	0/161
t14	0/54	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108	2	0/108
t15	0/53	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107	2	0/107
t16	0/46	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139	3	0/139
	0	4/504	4/504	1/622	1/622	0/823	0/823	1/705	1/705	0/976	0/976	1/298	1/298	1/508	1/508	0/478	0/478	1/030	1/030	1/308	1/308

جدول ۱۱: اولویت‌بندی راهبردهای گسترش بیمه کشاورزی در بین کشاورزان خرده مالک

رتبه	امتیاز QSPM	راهبرد
1	4/504	تبیین علمی موانع توسعه بیمه کشاورزی و تسهیل پذیرش بیمه از سوی بهره‌برداران خرده‌مالک
2	1/705	استفاده از ظرفیت‌هایی مانند تعاونی‌ها، شورای روستا و دهیار روستا به عنوان حلقه ارتباط با کشاورزان خرده‌مالک در رشد صنعت بیمه محصولات کشاورزی
3	1/622	تسریع در عملیات بیمه‌گری و ارزیابی خسارت
4	1/508	تاکید بر کاهش تدریجی پرداخت پارانه همگانی و کمک دولت به حق بیمه کشاورزان کوچک و خرد
5	1/308	نظرسنجی‌های دوره‌ای توسط مروجان جهت ارائه فرمولی مناسب برای پرداخت غرامت که مورد قبول همه کشاورزان و مورد موافقت نظام بیمه محصولات باشد
6	1/298	آگاهی از نیازهای بیمه‌گذاران خصوصا کشاورزان خرد و شناخت نگرش آنان نسبت به فعالیت‌های بیمه کشاورزی
7	1/030	استفاده از ناظران خبره به منظور بالابردن دقت در ارزیابی خسارتها و نیز ارتقای سطح اطلاعات فنی کارشناسان ارزیاب
8	0/976	تعریف سازوکاری جهت اعمال نظارت قوی بر عملکرد صندوق‌های بیمه کشاورزی
9	0/823	بهره‌گیری از سازوکار مناسب بیمه‌اتکایی
10	0/478	جایگزینی بیمه تولید منطقه‌محور به جای بیمه تولید فردمحور (ترویج بیمه گروهی که بر مبنای عملکرد متوسط منطقه خسارت پرداخت می‌کند با توجه به خردبودن بهره‌برداری‌های کشاورزی)

گیاهی، تغییرات دما و خشکسالی، یخبندان، آلودگی‌ها و ... خسارت زیادی بر کشاورزان خرده‌مالک وارد می‌کند و به علت توانایی مالی محدود، اغلب آنها محصولات کشاورزی خود را بیمه نمی‌کنند. این رو گاهی کمترین خسارت می‌تواند زبان جبران‌ناپذیری به آنها وارد کند و شرایط زندگی را بر آنها سخت نماید. لذا بیمه محصولات کشاورزی می‌تواند امنیت این گروه از تولیدکنندگان را تا حد زیادی افزایش دهد. بنابراین، تحقیق حاضر به بررسی راهبردهای توسعه بیمه محصولات کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک پرداخت که نتایج نشان داد در منطقه مورد مطالعه راهبردهای مطلوب برای گسترش بیمه کشاورزی در بین کشاورزان خرده‌مالک، راهبردهای «تدافعی» است. بدین معنا که باید سعی شود نقاط ضعف بیمه محصولات کشاورزی مانند ضعف بنیه مالی و محدودیت درآمد کشاورزان خرده‌مالک، ضعف در پرداخت حق بیمه، عدم آگاهی از نحوه فعالیت و حمایت‌های بیمه محصولات کشاورزی، مدیریت ضعیف مزرعه در اغلب کشاورزان خرده‌مالک، کوچک و پراکنده بودن اراضی در نظام بهره‌برداری دهقانی و ... را کاهش داده و از تهدیدهای بیرونی مثل تهدیدهای اقلیمی، فقدان فضای رقابتی در عرضه خدمات بیمه کشاورزی، کیفیت نامطلوب فرایند عملیات ارزیابی خسارت بیمه محصولات کشاورزی و ... کاست.

جمع بندی و پیشنهادها

مطابق نتایج پژوهش «تبیین علمی موانع توسعه بیمه کشاورزی و تسهیل پذیرش بیمه از سوی بهره‌برداران خرده‌مالک» مهم‌ترین راهبرد توسعه بیمه محصولات کشاورزی است. لذا پیشنهاد می‌شود با کاربرد نتایج این مطالعه در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌ها، زمینه جلب مشارکت روستاییان در پذیرش بیمه محصولات کشاورزی بیش از پیش فراهم گردد.

کوچک و خرد» با امتیاز ۱/۵۰۸ در رتبه چهارم قرار دارد. راهبرد «نظرسنجی دوره‌ای توسط مروجان جهت ارائه فرمولی مناسب برای پرداخت غرامت که مورد قبول همه کشاورزان و مورد موافقت نظام بیمه محصولات باشد»، «آگاهی از نیازهای بیمه‌گذاران خصوصا کشاورزان خرد و شناخت نگرش آنان نسبت به فعالیت‌های بیمه کشاورزی»، «تعریف سازوکاری جهت اعمال نظارت قوی بر عملکرد صندوق‌های بیمه کشاورزی»، «استفاده از ناظران خبره به منظور بالابردن دقت در ارزیابی خسارتها و نیز ارتقای سطح اطلاعات فنی کارشناسان ارزیاب»، «بهره‌گیری از سازوکار مناسب بیمه اتکایی» به ترتیب با امتیازهای ۱/۳۰۸، ۱/۲۹۸، ۱/۰۳۰، ۰/۹۷۶، ۰/۸۲۳ در رتبه‌های بعدی قرار دارند. همچنین راهبرد «جایگزینی بیمه تولید منطقه‌محور به جای بیمه تولید فردمحور (ترویج بیمه گروهی که بر مبنای عملکرد متوسط منطقه خسارت پرداخت می‌کند با توجه به خردبودن بهره‌برداری‌های کشاورزی)» با امتیاز ۰/۴۷۸ به عنوان آخرین راهبرد انتخاب شد.

نتایج و بحث

تحقق اهداف توسعه کشاورزی از حیث افزایش تولید، تأمین امنیت غذایی، رشد صادرات محصولات کشاورزی، افزایش درآمد کشاورزان، افزایش بهره‌وری نیروی کار و عوامل تولید بخش کشاورزی، تحول فناوری در بخش کشاورزی و حرکت به سوی کشاورزی پایدار، مستلزم توجه به کشاورزان خرده‌مالک است. چرا که بیش از ۶۰ درصد واحدهای بهره‌برداری کشاورزی در کشور خرده‌مالک‌اند و چشم‌انداز آینده کشاورزی ایران و فراهم‌سازی شرایط توسعه واقعی و پایدار در این بخش مستلزم جهت‌گیری اهداف و برنامه‌ها به سمت این گروه از کشاورزان است. از سویی، بررسی‌ها نشان می‌دهد بلایای طبیعی، آفات نباتی، انواع بیماری‌های

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول، تدوین مقدمه، پیشینه پژوهش، مبانی نظری و تجزیه و تحلیل داده‌ها و نتیجه‌گیری و تنظیم نهایی گزارش را برعهده داشته است. نویسنده دوم گردآوری داده‌های میدانی و ورود داده‌ها به نرم افزار و تهیه خروجی از نرم افزار و تدوین اولیه گزارش را برعهده داشته است.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از کشاورزان دهستان تبادکان شهرستان مشهد که در تکمیل ابزار پژوهش به نویسندگان یاری رساندند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در مورد انتشار این مقاله تضاد منافع وجود ندارد. علاوه بر این، موضوعات اخلاقی شامل سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، سوءرفتار، جعل داده‌ها، انتشار و ارسال مجدد و مکرر توسط نویسندگان رعایت شده است.

دسترسی آزاد

کپی‌رایت نویسنده(ها) ©2021: این مقاله تحت مجوز

بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 اجازه استفاده، اشتراک‌گذاری، اقتباس، توزیع و تکثیر را در هر رسانه یا قالبی مشروط به درج نحوه دقیق دسترسی به مجوز CC منوط به ذکر تغییرات احتمالی بر روی مقاله می‌باشد. لذا به استناد مجوز مذکور، درج هرگونه تغییرات در تصاویر، منابع و ارجاعات یا سایر مطالب از اشخاص ثالث در این مقاله باید در این مجوز گنجانده شود، مگر اینکه در راستای اعتبار مقاله به اشکال دیگری مشخص شده باشد. در صورت عدم درج مطالب مذکور و یا استفاده فراتر از مجوز فوق، نویسنده ملزم به دریافت مجوز حق نسخه‌برداری از شخص ثالث می‌باشد.

به‌منظور مشاهده مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 به آدرس زیر مراجعه گردد:

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

یادداشت ناشر

ناشر نشریه پژوهشنامه بیمه با توجه به مرزهای حقوقی در نقشه‌های منتشرشده بی‌طرف باقی می‌ماند.

منابع

- Aghasizadeh, A.; Ebrahimzadeh, I., (2009). The analysis of effective factors in the expansion of coastal region of chabahar tourism through SWOT model. *Urban Reg. Stud. Res.*, 1(1): 107-128 (21 Pages). [In Persian]
- Amini, A.M.; Ramezani, M., (2001). Insurance of agricultural products: An inevitable way to achieve development goals. Conference on agricultural insurance, development and investment security, agricultural products insurance fund, Tehran, Iran. [In Persian]
- Azkiya, M.; Imani, A., (2008). Sustainable rural development. Tehran: Ettelaat Publications, First edition. [In Persian]
- Balali, H.; Motaghd, M., (2014). Modeling and analysis of economic behaviour of insurance acceptance of wheat crop by using of thinking system approach. *J. Agric. Econ. Dev.*, 28(2): 125-137 (12 Pages). [In Persian]
- Basic research office. (2005). Agricultural products insurance report in Iran and the world.
- Castillo, M.J.; Boucher, S.; Carter, M., (2016). Index insurance: Using public data to benefit small-scale agriculture. *Int. Food. Agribus. Manage. Rev.*, 19(A): 93-114 (21 Pages).
- Fall Soleyman, M.; Sadeghi, H., (2014). Analyzing the capabilities of the agricultural sector of South Khorasan province in the direction of sustainable development using the SWOT model. *Geogr. Dev.*, 11(30): 139-156 (17 Pages). [In Persian]
- Hayat Gheybi, F.; Karbasi, A., (2018). Using the analytic network process in prioritizing the strategies affecting success of agricultural insurance fund: A case study of Chaharmahal-va-Bakhtiyari province. *Village Dev.*, 16(3): 59-82 (23 Pages). [In Persian]
- Javadian, S.A.; Farzaneh, D., (2004). Performance and experiences of agricultural insurance in Iran. The 2nd scien-

- tific conference on agricultural insurance, development and investment security. Agricultural products insurance fund, Tehran, Iran. [In Persian]
- Mahmoodi, A.; Pirmoradi, A., (2014). Study of factors affecting insurance acceptance by paddy farmers in Mazandaran province (a case study in Babol city). *Agric. Econ. Dev.*, 22(2): 31-48 (17 Pages). [In Persian]
- Mahul, O.; Verma, N.; Clarke, D., (2012). Improving farmers' access to agricultural insurance in India. *World Bank Policy Res. Working Pap.*, 5987.
- Moradi, F., (2011). A comprehensive look at strategic management, the history of models, tools, schools, new approaches and concepts, as well as common terms and words. Tehran: Publications of industrial management organization, 1st edition. [In Persian]
- Nesterchuk, Y.; Prokopchuk, O.; Tsybalyuk, Y.; Rolinskyi, O.; Bilan, Y., (2018). Current status and prospects of development of the system of agrarian insurance in Ukraine. *Investment Manage. Financ. Innovations*, 15(3): 56-70 (14 Pages).
- Qingshui, F.; Xuewei, Z., (2010). Development strategies on agricultural insurance under the building of new countryside. *Agric. Agric. Sci. Procedia*, 1: 13-23 (10 Pages).
- Raju, K.V.; Naik, G.; Ramseshan, R.; Pandey, T.; Joshi, P.; Anantha, K.H.; Kumara Charyulu, D., (2016). Transforming weather index-based crop insurance in India: Protecting small farmers from distress. Status and a way forward. Research report IDC-8. Technical report. ICRISAT, Patancheru.
- Rastgou, H.; Rezvanfar, A., (2007). A survey of effective factors in developing strategic agricultural commodities insurance in Khodabandeh. *J. Agric. Econ. Dev.*, 15(58): 111-

- 134 (23 Pages). [In Persian]
- Rostami, F.; Shabanali Fami, H.; Movahhed Mohammadi, H.; Irvani, H., (2008). Factors affecting on the adoption toward insurance (case study: Harsin county in Kermanshah province). *J. Agric. Econ. Dev.*, 15(4): 1-22 (21 Pages). [In Persian]
- Salami, H.; Einollahi ahmadabadi, M., (2001). Application of Tobit's econometric model and Heckman's two-stage method in determining factors affecting sugar beet cultivation in Khorasan province. *Iran. J. Agric. Sci.*, 32(2): 433-445 (12 Pages). [In Persian]
- Shahnoushi, N.; Rafiee Daraie, H.; Edalatian, A., (2011). Investigation of structural and functional factors affecting agricultural insurance satisfaction: A case study on Khorasan Razavi province. *Agric. Econ.*, 5(1): 103-121 (18 Pages). [In Persian]
- Sibiko, K.W.; Veettil, P.C.; Qaim, M., (2017). Small farmers' preferences for weather index insurance: Insights from Kenya. *Agric. Food Secur.*, 7(53): 1-14 (13 Pages).
- Teimouri, M.; Esfahani, S.M.; Amraie, B.; Jamshidi, A., (2014). Affecting factors on the acceptance of rice insurance in Ilam province. *Agric. Ext. Educ. Res.*, 7(3): 1-11 (10 Pages). [In Persian]
- Tiarai Yaari, N., (2002). Investigating personality factors affecting innovation in the acceptance of agricultural products insurance plan by farmers in Khuzestan province (Master's thesis), Tarbiat Modarres University. [In Persian]
- Torkamani, J., (2009). Effects of agricultural crop insurance on farmers' risk aversion and income distribution: A case study of Fars province. *J. Agric. Econ. Res.*, 1(1): 17-35 (18 Pages). [In Persian]
- Zahedi, M.J.; Hosseini Kazerooni, M.R., (2004). Agricultural products insurance experience in America. Islamic council research center, Infrastructure research office. [In Persian]
- Zhichkin, K.; Nosov, V.; Zhichkina, L.; Tarakanov, A.; Zhenzhebir, V.; Sterlikov, F., (2020). Formalized model of agricultural insurance development strategy as an element of industry management digitalization. *IOP Conf. Ser. Mater. Sci. Eng.*, 941(1): 012025

AUTHOR(S) BIOSKETCHES	معرفی نویسندگان
<p>مریم قاسمی، استادیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Email: magh30@um.ac.ir ▪ ORCID: 0000-0002-0238-8323 ▪ Homepage: http://prof.um.ac.ir/magh30 <p>علیرضا داورزنی، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Email: alireza.davarzani72@gmail.com ▪ ORCID: 0009-0004-9787-7497 ▪ Homepage: https://adabiyat.um.ac.ir/index.php?lang=fa 	

HOW TO CITE THIS ARTICLE	
<p>Ghasemi, M.; Davarzani, A., (2021). Strategies for the promotion of agricultural insurance among smallholder farmers (a case study of Tabadakan Dehestan, Mashhad county). <i>Iran. J. Insur. Res.</i>, 10(2): 101-116.</p> <p>DOI: 10.22056/ijir.2021.02.03</p> <p>URL: https://ijir.irc.ac.ir/article_131745.html?lang=en</p>	